

**Riktlinje för
Halmstads
kommuns arbete
gällande nationella
minoriteter och
minoritetsspråk**

☐ Plan	☒ Riktlinje	☐ Rutin	
Diarienummer: KS 2019/00340	Dokumentnamn: Riktlinje för Halmstads kommuns arbete gällande nationella minoriteter och minoritetsspråk		
Framtagen av: ☐ Avdelningen för ekonomi och styrning ☐ Avdelningen för ledningsstöd ☐ HR-avdelningen ☒ Tillväxtavdelningen ☐ Kommunikationsavdelning ☐ Samhällsbyggnadskontoret	Beslutad av: Kommunfullmäktige	Giltighet: ☐ Gäller från och med 2020-12-17 2024-12-31 Reviderad 2022-12-13 ☐ Gäller tillsvidare	Gäller förvaltningar: ☒ Ja ☐ Nej Gäller bolag: ☒ Ja ☐ Nej

1. Inledning

Halmstads kommuns värdegrund bygger på alla människors lika värde. Alla människor omfattar i denna riktlinje kvinnor och män, flickor och pojkar och ickebinära vuxna och barn. Personer som möter kommunens verksamhet ska känna att de har samma möjligheter, rättigheter och skyldigheter. Vissa grupper har historiskt sett varit utsatta för diskriminering och förföljelse och diskrimineras fortfarande i högre grad än andra. Därför har vissa grupper särskilt skydd i internationell och nationell lagstiftning. Sveriges nationella minoriteter och minoritetsspråk är en sådan grupp och ett sådant område där det krävs mer arbete för att säkra alla människors lika värde och rättigheter.

Kommunfullmäktige har genom strategisk plan beslutat om fyra strategiska områden varav ett är den inkluderande kommunen. Denna riktlinje fokuserar på nationella minoriteter och minoritetsspråk och hänger tätt samman med *Kommunfullmäktiges plan för den inkluderande kommunen*.

Genom att arbeta för nationella minoriteters rättigheter så bidrar kommunen också till de globala målen som fastställts i Agenda 2030. Bland annat till mål fyra om god utbildning för alla och mål tio om minskad ojämlikhet.

1.1 Nationella minoriteter och minoritetsspråk

Riksdagen har erkänt fem nationella minoriteter i Sverige: judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar. För att erkännas som en nationell minoritet så ska gruppen ha befolkat Sverige under en lång tid och ha långa historiska band till landet. Ha en uttalad samhörighet och identitet och en egen religiös, språklig eller kulturell tillhörighet samt en vilja att behålla sin minoritetsidentitet. Samerna har förutom status som nationell minoritet även status som urfolk.

Självidentifikationsprincipen gäller och innebär att det är upp till varje enskild individ att själv avgöra om hen anser sig tillhöra en eller flera nationella minoriteter. Samhället kan därför inte ställa några krav på någon att styrka sin tillhörighet.

De nationella minoritetsspråken anges i språklagen och är finska, jiddisch, meänkieli, romani chib med samtliga varieteter och samiska med samtliga varieteter.

1.2 Internationella konventioner

De mänskliga rättigheterna är universella och gäller för alla. Det finns några konventioner som Sverige ratificerat och som ger nationella minoriteter särskilt skydd. Dessa är:

- Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter (ramkonventionen) och den europeiska stadgan om landsdels- och minoritetsspråk (minoritetsspråkskonventionen).
- Förenta Nationernas konvention om barnets rättigheter (artikel 30) slår fast att barn som tillhör en minoritet eller ursprungsbefolkning har rätt till sitt språk, sin kultur och religion.
- Förenta Nationernas konvention om medborgerliga och politiska rättigheter artikel 27 som slår fast att de nationella minoriteternas rätt till eget kulturliv, rätt att bekänna och utöva sin religion och att använda sitt eget språk.

1.3 Nationell lagstiftning

På nationell nivå är det flera lagar som reglerar och berör nationella minoriteters rättigheter och rätten till minoritetsspråk.

- Lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk.
- Språklagen (2009:600) anger vilka de nationella minoritetsspråken är samt att det allmänna har ett särskilt ansvar för att skydda och främja dessa.
- Skollagen (2010:800) fastslår rätten till modersmålsundervisning i elevens nationella minoritetsspråk.
- Socialtjänstlagen (2001:453) anger att kommunen ska verka för att det finns tillgång till personal med kunskap i de nationella minoritetsspråken där det behövs i omvårdnaden av äldre människor.
- Bibliotekslagen (2013:801) anger att biblioteken ska ägna särskild uppmärksamhet åt de nationella minoriteterna och personer som har ett annat modersmål än svenska, bland annat genom att erbjuda litteratur på de nationella minoritetsspråken.
- Lag (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter som slår fast att barn som tillhör en minoritet eller ursprungsbefolkning har rätt till sitt språk, sin kultur och religion.
- Diskrimineringslagen (2008:567) fastslår att det är förbjudet att missgynna någon på grund av personens etniska tillhörighet. Lagen berör dock inte nationella minoriteters rättigheter specifikt.

2. Syfte

Syftet med riktlinjen är att tydliggöra Halmstads kommuns ansvar när det gäller nationella minoriteter och minoritetsspråken i linje med gällande konventioner och lagstiftning.

Målet är att skydda de nationella minoriteterna, att stärka möjligheterna för minoritetsgrupperna att vara delaktiga och stödja minoritetsspråken så att de hålls levande.

3. Ansvar

Kommunfullmäktige har antagit riktlinjen och varje nämnd och bolagsstyrelse ansvarar för att efterleva dem. Kommunstyrelsen samordnar frågorna kring nationella minoriteter och minoritetsspråk i kommunen.

Varje nämnd ansvarar för sina respektive åtaganden i enlighet med reglementena och vad som följer av denna riktlinje. Åtaganden i riktlinjen ska hanteras inom ansvarig nämnds/bolagsstyrelses budget för ordinarie verksamhet.

Kommunstyrelsen ansvarar för att följa upp riktlinjen. Det kommer att ske inom ramen för ordinarie verksamhetsuppföljning. Riktlinjen ska uppdateras varje mandatperiod. Kommunstyrelsen ansvarar för att detta görs.

4. Styrande principer

Främst är det *Lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724)* som ligger till grund för de styrande principerna.

I vissa fall är det också annan lagstiftning som är aktuell och då finns en hänvisning kring detta i avsnittet.

4.1 Information om rättigheter

Halmstads kommun ska:

- Informera de nationella minoriteterna om deras rättigheter och vilket ansvar kommunen har i enlighet med aktuell lagstiftning. Informationen ska vara tillgänglig på kommunens hemsida.

Kommunstyrelsen ansvarar för att generell information finns tillgänglig. Varje nämnd ansvarar för information rörande sina respektive åtaganden i enlighet med reglementena och vad som följer av denna riktlinje.

4.2 Språk och kultur

Rättigheterna när det gäller språk och kultur regleras förutom i *Lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724)* även i *Språklagen (2009:600)*, *Skollagen (2010: 800)*, *Bibliotekslagen (2013:801)* och *Lag (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter*.

Halmstads kommun ansvarar för att:

- Elever inom grundskolan, grundsärskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan som tillhör någon av de nationella minoriteterna erbjuds modersmålsundervisning i elevens nationella minoritetsspråk.
- Information om rätten till modersmålsundervisning i nationella minoritetsspråk ges till vårdnadshavare.
- Främja de nationella minoriteternas möjligheter att behålla och utveckla sin kultur och att använda det egna minoritetsspråket, särskilt fokus på barn.
- Erbjudna litteratur på minoritetsspråken på kommunens samtliga folkbibliotek.

4.3 Delaktighet

Halmstads kommun ska:

- Ge människor som ingår i de nationella minoritetsgrupperna möjlighet till inflytande i frågor som berör dem.
- Ha samråd med representanter för minoritetsgrupperna i frågor som berör dem. Kommunstyrelsen ansvarar för att genomföra 1 samråd/per år.
- Främja barn och ungas möjligheter till inflytande och anpassa formerna för samråd så att det passar barn och ungas förutsättningar.
- En enskild nämnd eller styrelse kan genomföra samråd på eget initiativ. En minoritetsgrupp eller flera minoritetsgrupper kan framföra önskemål om att ha samråd i en specifik fråga och då ska detta genomföras i den mån det är möjligt.

4.4 Äldreomsorg på minoritetsspråk

Förutom *Lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724)* så regleras äldres rättigheter inom ramen för äldreomsorgen som tillhör en nationell minoritet även i *Socialtjänstlagen (2001:453)*.

Berörda nämnder i Halmstads kommun ska:

- Erbjudna personer att få en väsentlig del av den service och omvårdnad som erbjuds inom äldreomsorgen av personal som behärskar finska, jiddisch, meänkieli, romani chib eller samiska. Detta gäller om kommunen har tillgång till personal med sådana språkkunskaper och vill använda språket i tjänsten.
- Beakta den äldres behov av att upprätthålla sin kulturella identitet inom äldreomsorgen.
- Informera de personer som ansöker om bistånd inom ramen för äldreomsorg om de möjligheter som finns.
- Ansvarig nämnd ska inhämta frivillig information om vilka språkkunskaper medarbetarna har på ansvarig förvaltning, inklusive kunskaper inom finska, jiddisch, meänkieli, romani chib eller samiska och om medarbetarna vill använda språket i tjänsten.

4.5 Användning av minoritetsspråk i myndighetskontakter

Berörda nämnder i Halmstads kommun ska:

- Låta enskilda personer använda finska, meänkieli och samiska vid muntliga och skriftliga kontakter med kommunen. Detta med förutsättning att den enskilde personen är part och att ärendet kan handläggas av personal som behärskar minoritetsspråket och vill använda språket i tjänsten.
- Vid behov arbeta för att det finns personal med kunskaper i finska, meänkieli och samiska vid kontakt med kommunen.
- Samtliga verksamheter ska inhämta frivillig information om vilka språkkunskaper medarbetarna har, inklusive kunskaper inom finska, meänkieli och samiska, och om medarbetarna vill använda språket i tjänsten.